

Gerry Adams trenca el silenci

L'última colònia de l'Imperi

Gerry Adams (Belfast, 1948), president del Sinn Fein ("Nosaltres Sols"), partit que preconitza, des d'Irlanda del Nord, la reunificació de l'Eire. A pesar del mutisme que li ha imposat el govern britànic, parla en exclusiva per a EL TEMPS.

Com es pot resumir la situació a Irlanda del Nord?

—Des del punt de vista republicà, es una qüestió colonial que el govern britànic haja reclamat jurisdicció sobre aquest troç de territori, que haja establert un estat i que haja partit Irlanda. Des d'aquest moment ha hagut de mantenir això mitjançant la denegació de drets civils i humans per mitjà de la implantació d'un estat d'emergència i d'internament (sentència i empresonament sense judici).

—En aquesta situació, ¿quina és la posició del Sinn Fein?

—Sinn Fein és el partit polític més antic d'Irlanda: tots els principals partits no-unionistes d'Irlanda han sorgit a partir del Sinn Fein. El partit ateny la màxima popularitat el 1918. Tot seguit es parteix Irlanda i Sinn Fein entra en un període d'aïllament, sobretot a causa de l'immobilisme dels irlandesos. El partit torna a tenir importància a les darreries de 1960, quan es veu seriosament compromès en la lluita pels drets civils. En els últims 8 o 9 anys, el resultat de les eleccions ha situat el Sinn Fein en una posició prominent: el segon partit nacionalista d'Irlanda.

—¿Què opina del fet que el ministre d'Irlanda del Nord, Peter Brook, haja fet recentment unes declaracions radicals en què diu que l'IRA no pot ser vençut militarment i que les converses sobre la pau haurien de començar ara?

—El ministre només ha dit les mateixes coses que el Sinn Fein ha estat dient durant molt de temps. En el passat he tingut reunions amb diversos ministres britànics. El primer encontre fou amb Whitelaw el 1972 i tingué com a conseqüència una treva entre l'exèrcit britànic i l'IRA. També vaig mantenir converses

amb el govern de Harold Wilson l'any 1975 i, recentment, amb Douglas Hard, ara ministre britànic de l'Interior. Així, doncs, el que diu el senyor Brook no és nou, és l'acceptació pública que el govern britànic acabarà parlant amb el Sinn Fein. Brook admet que no hi pot haver cap tipus de derrota militar de l'IRA: si és així, ¿per què lluitar contra ells? ¿Per què lluitar-hi, en una guerra, que segons el mateix ministre no pot ser guanyada?

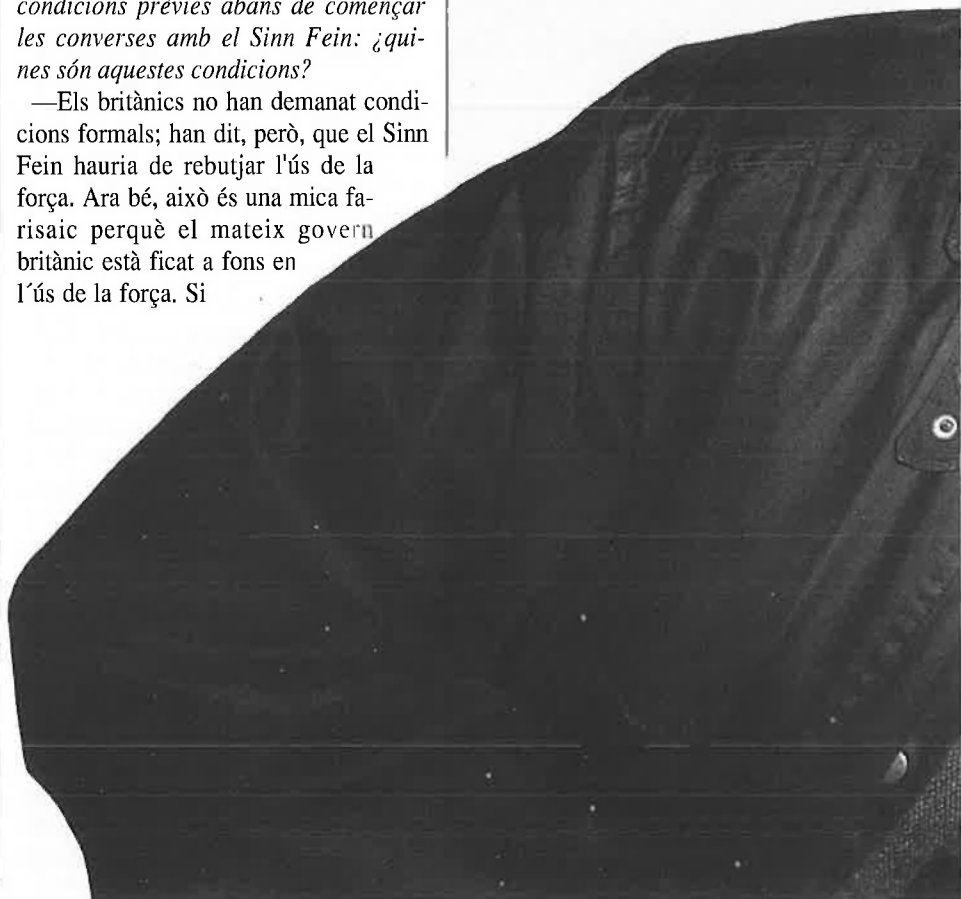
CONDICIONS PRÈVIES

—El govern britànic ha demanat unes condicions prèvies abans de començar les converses amb el Sinn Fein: ¿quines són aquestes condicions?

—Els britànics no han demanat condicions formals; han dit, però, que el Sinn Fein hauria de rebutjar l'ús de la força. Ara bé, això és una mica farsa perquè el mateix govern britànic està ficat a fons en l'ús de la força. Si

aquesta és la condició del diàleg, no hi haurà converses perquè tots els partits polítics d'Irlanda estan implicats en l'ús de la força. El Sinn Fein pensa que mantindrem converses amb qui siga en qual-sevol moment sense condicions prèvies: volem parlar de pau. No ens interessa perpetuar aquest conflicte o malgastar en aquest cicle de mort i destrucció les nostres vides. Volem seure amb ells i parlar de com construir una societat pacífica i justa i la millor manera de fer-ho és amb l'eixida dels britànics. No haurien d'estar ací, de cap manera.

—La retirada de les colònies estrangeres ha implicat sovint l'estat de la

guerra civil.

—*¿Una retirada britànica d'Irlanda del Nord implicaria aquesta situació?*

—Diguem que els britànics se n'han d'anar sota unes condicions que deixaren darrere una Irlanda estable i pacífica. És com atrapar un lladre a ta casa, el deixaries marxar però sota les teues condicions. Em referesc al fet que potser vols que endrece abans d'anar-se'n el desordre que ha provocat. És igual amb els britànics. La gent ha dit que els britànics

no poden retirar-se, però el fet és que s'han estat retirant de països de tot el món al llarg de tot aquest segle. Pensem que la idea de la guerra civil s'ha format per a crear la pretensió que la presència britànica ací, a Irlanda, és d'alguna manera un mitjà per a mantenir la pau, òbviament, no és així. Per tant, mantenim que els britànics se n'haurien d'anar i que la seua marxa pot ser arranjada de manera que es minimitze qualsevol contracop violent per part dels legalistes.

—*¿Quins són els efectes psicològics de tenir 25 anys i no haver conegut mai res més que aquesta situació bèl·lica?*

—Evidentment terribles, no ho puc negar ni un moment; realment, però, pense que és molt pitjor per a la gent que té 35 anys perquè ells poden recordar com eren abans les coses. Veig que la gent més jove creix en aquest ambient i són capaços de traure'n el millor. Mentre altres, com jo mateix, recordem com era abans i recordem coses que abans podíem fer i ara no. Sobretot, la gent més vella: vull dir que la situa-

ció és un poc nostàlgica i sentimental.

—*Vostè ha assumit la presidència del Sinn Féin: ¿quines en són les responsabilitats?*

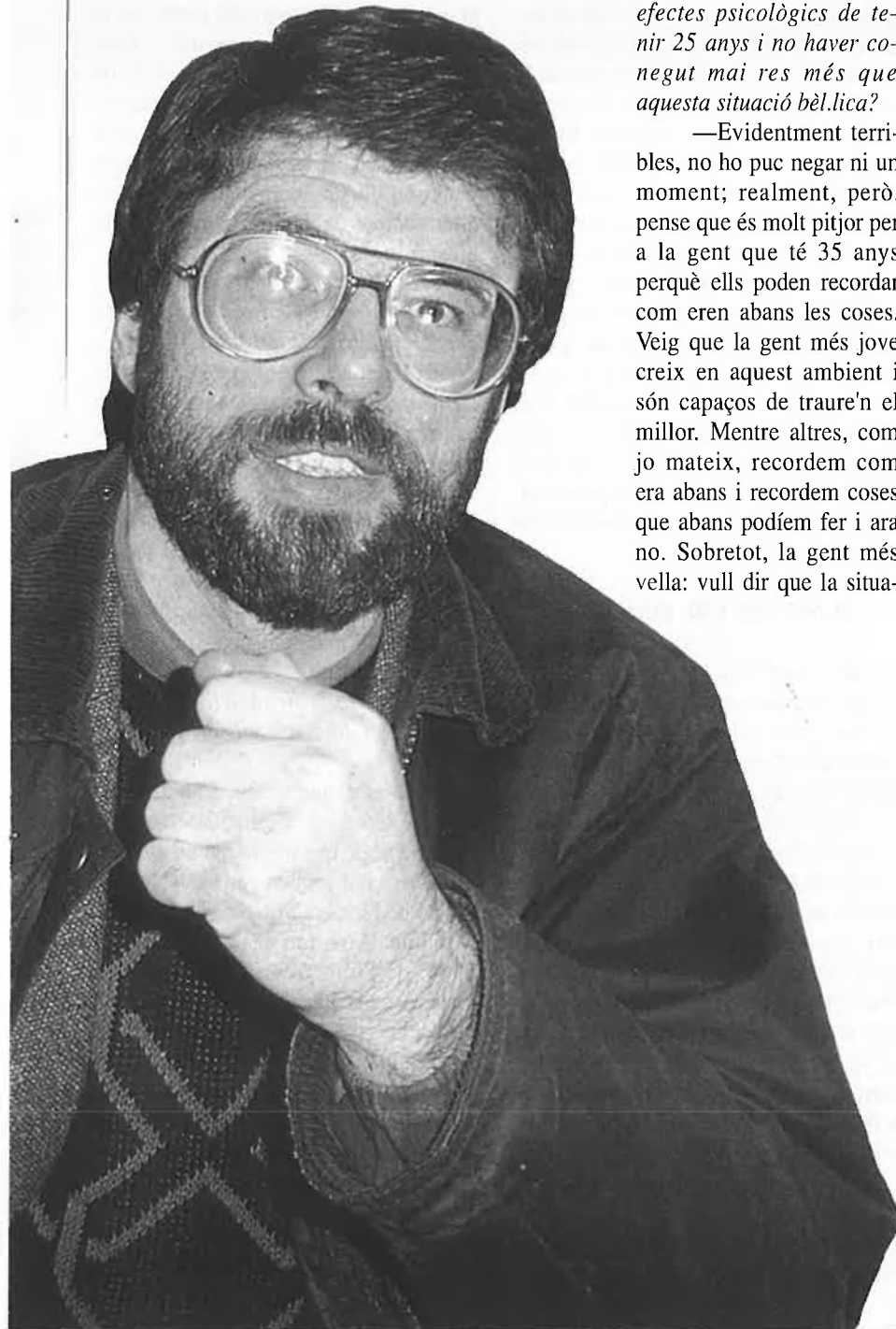
—Pense que tot el món té les seues responsabilitats. Això no vol dir que s'hagen de menystenir les responsabilitats individuals, incloent-hi les meues pròpies responsabilitats sobre alguna acció o alguna cosa que haja fet o dit. La situació ha sorgit de les condicions polítiques que hi havia. El que ocorregué és que la meua generació diu: "ja no cedim més". I pense que el que s'esdevingué fou que un grup de gent, alguns majors que jo i altres de la meua edat, foren en alguna mesura el receptors d'un sistema educatiu, la qual cosa significà que acabàrem amb una educació raonablement bona, però sense cap lloc on anar. I diguérem: ens pixem en això.

—*Alguna vegada ¿ha pensat a deixar-ho tot?*

—Sí; no crec, però, que cap persona pugua estar embolicada en una lluita en la qual no hi ha cap guany monetari o financer, on no hi ha res que el motive sense sentir-se cansat alguna vegada. Em considere ben feliç d'haver arribat a l'edat de 41 anys; em pensava que no hi arribaria. He estat diverses vegades a la presó, han disparat sobre mi, per això pense que un deu estar absolutament foll si, en vint anys, no pensa moltes vegades a deixar-ho tot. Mai, però, no ho he fet. Es pot veure que és una cosa superior a mi i a qualsevol dels individus implicats.

—*La religió, ¿és una barrera real o inventada?*

—És una barrera inventada. La religió no té absolutament res a veure amb la situació a Irlanda. La base del problema és econòmica. Al Nord, ser protestant, de classe mitjana o de classe mitjana-alta és un avantatge. És com el *Deep South* dels EUA: els blancs inútils i els negres. La gentussa blanca només eren blancs pobres que moltes vegades eren pitjor que els negres, però ells se sentien sempre superiors en tots els aspectes. Molts protestants se senten lleugerament superiors. No és culpa d'ells. Pense que els republicans ho poden veure com a racisme, però solament és el resultat de la situació econòmica. També hi ha un

sistema d'*apartheid* religiós: els catòlics tenen el doble de possibilitats de no trobar un treball que els protestants. John Voster, l'anterior primer ministre de Sud-àfrica, deia que deixaria de banda totes les lleis de l'*apartheid* a canvi d'una sola frase de l'Acta de Poders Especials per la qual aquella província era governada.

LA SITUACIÓ A L'EUROPA DE L'EST

—*L'actual situació a Europa de l'Est, ¿dóna alguna esperança a Irlanda del Nord?*

—És fabulosa, de primera classe. El punt de partida fou, al meu parer, que el govern central de Rússia, el govern de Gorbaxov, decidí no donar suport a les distintes administracions dels estats de l'Est. Ara, el que han de decidir els britànics és deixar de donar suport als legalistes, no permetre la partició d'Irlanda. Un no pot evitar commoure's pel fet que diferents multituds de gent puguen fer caure i rebutjar administracions i règims. Això demostra que en aquests règims europeus de l'est, la gent, si més no, pot eixir pacíficament al carrer i fer-hi campanya per un canvi real. Nosaltres no podem fer això: som objecte de colps, de trets, som gasejats i empresonats. Vull dir que la veritable tragèdia d'aquest estat de coses és que la fase actual comença arran de la demanda pel dret al vot a escala de govern local. Així començà tot: algú es va posar dempeus i va dir: "vull votar".

—*Des del punt de vista personal o de l'organització, ¿què voldria dir sobre el atemptat de Josu Muguruza?*

—Vaig enviar un missatge de solidaritat a Herri Batasuna. Vull dir que hi ha paral·lelismes. Nosaltres patim el mateix problema i, en aquest sentit, tenim una afinitat directa amb Herri Batasuna.

—*Herri Batasuna ha decidit, per primera vegada ocupar els escons al Parlament, ¿veu aquesta decisió com a positiva?*

—Això és cosa seua, és a dir, no podem fer-hi comentaris. Nosaltres pensem que el poble basc té dret a la seua pàtria i, en aquesta lluita, la gent implicada té dret a desenvolupar les seues pròpies tàctiques. El que és bo per a Irlanda no té per què ser bo per al País

Basc, i viceversa. És important que la gent done suport no necessàriament als grups polítics implicats, sinó a les demandes polítiques que fan: la gent no ha de donar suport al Sinn Fein o a l'IRA, la gent ha de donar suport al dret a l'autodeterminació.

—*Als Països Catalans, els catalans han lluitat econòmicament més que no militarment pel dret a l'autodeterminació.*

—No conec prou la situació dels Països Catalans: és una llacuna que tinc, però sé que la gent té dret a l'autodeterminació nacional. No sols és un clar dret humà, sinó que, a més, forma part de la carta de les Nacions Unides. És part de la declaració subscripta per totes les nacions que formen part de l'ONU i, naturalment, països com ara els catalans tenen el dret de decidir el seu destí. Sinn Fein defensa el dret dels pobles a perfilar el seu futur social, econòmic i polític i a mantenir bones relacions amb els veïns. És un problema de les grans potències, és a dir, és molt fàcil per a les grans potències oblidar la cultura d'un poble, la identitat d'un poble i la seua llengua i, simplement, ofegar tot això: el món seria molt millor si les grans nacions i les menudes poguessen viure en mútua cooperació.

EL SUPORT DEL SINN FEIN

—*Els grups de dreta han dit que els grups europeus com el Sinn Fein o Herri Batasuna tenen el suport d'alguns individus o governs: ¿què pensa d'aquesta idea de conspiració?*

—Això és el que va escriure una periodista americana sobre aquest embolic de "xarxa de terror" fa uns quants anys. Jo només puc parlar pel Sinn Fein: no tenim cap altre tipus de suport més que la gent d'Irlanda. Obtenim el suport d'amics d'EUA, però també de la gent d'altres pobles, sobretot exiliats. No tenim el suport de cap govern del món, com tampoc de cap grup d'alliberament. Seria millor que en tinguésem, però no en tenim.

—*¿Hi ha alguna manera justificable de definir una lluita nacional armada? ¿Hi ha algun lloc pel qual traçar una línia entre el que és moralment i ètica-*

ment acceptable?

—Amb la nostra lluita ho hem intentat. La lluita armada és vàlida en les circumstàncies que hi ha en aquest estat. Se'ns està negant la independència i la sobirania a punta de pistola... Tenim un exèrcit d'uns 30.000 britànics en aquest estat i no pense que ningú pugui personar els ferits i els morts. He criticat l'IRA en moltes ocasions en què, per error, han mort civils. No seria una mala definició de lluita justificable la teoria de la Guerra Justa Catòlica on la injustícia és gran, on es té el suport del poble, on hi ha la possibilitat de guanyar... i totes aquestes condicions es donen ací. El fet que l'IRA haja sobreviscut, probablement l'única organització que lluita en la zona ocupada, el fet que haja estat capaç de fer-ho durant 20 anys mostra que un gran nombre de gent té la mateixa opinió que jo.

—*¿Hi ha alguna raó d'estratègia militar per la qual els britànics vulguen quedar-se a Irlanda del Nord?*

—Hi ha moltes raons per la importància de la relació d'Irlanda amb l'OTAN i aquesta importància estratègica preocupa alguns militars. Si estiguérem a 100 milles de Gran Bretanya, tindríem la independència des de 1970: a vegades pense que estem massa prop. Hi ha una espècie de por en l'establishment britànic perquè la independència d'Irlanda pot ser el fil que comencés a desembullar el Regne Unit.

—*¿La retirada britànica implicaria un augment del nacionalisme escocès o gal·lès?*

—Això és el que temen. S'ha de recordar que totes les revolucions mundials d'aquest segle que produïren un alliberament nacional formen part de la desintegració de l'Imperi Britànic. Tot començà a Dublín. Això fou el primer crack, el 1916, de l'Imperi Britànic: una nació molt menuda fou el gran estímul per a les nacions d'Àsia i Àfrica. Si pren qual-sevol llibre d'història d'Anglaterra escrit fa 40 o 50 anys, veurà que l'establishment donava a Irlanda la culpa de la desintegració de l'Imperi.

—*¿La Comunitat Europea ha dit alguna cosa sobre aquesta situació?*

—S'han pronunciat sobre assumptes específics. Recentment, sobre el cas de

Veïns enfrontats: les seus socials de Sinn Fein (esquerra) i la Unionist Party (dreta), la sucursal d'Anglaterra. (baix) Maduració política precoç.

Birmingham Six i abans sobre temes de discriminació i sobre l'ús indiscriminat de les bales de plàstic. Però no han dit res sobre la situació general, consideren que és un assumpte intern del govern del Regne Unit.

—*¿Identifica algun grup governamental que pugui tenir cap interès a perpetuar el conflicte?*

—A Irlanda no hi ha ningú que tinga interès a fer continuar el conflicte. Els britànics tenen interès a quedar-se i això

fa que el conflicte es perpetue. Ells voldrien que no hi haguera cap, per a quedar-se ací. És la seua negativa a anar-se'n, la seua tossuderia, el que fa seguir el conflicte. Ningú no vol el conflicte, ni el unionistes. El poble vol pau i el govern britànic és el principal obstacle de la pau.

—*¿Quina Irlanda unida desitja?*

—Irlanda és el 17è país més ric del món. És un país ric, però un terç de la població viu en la pobresa. Tenim molta

emigració: un de cada tres habitants que, des del 1920, s'han vist obligats a emigrar. Això ha de canviar. Necessitem que hi haja justícia social, igualtat entre homes i dones i redistribució de la riquesa. Sobre una base política és dret del poble decidir qui el representa. Cal que hi haja democràcia política, però també democràcia econòmica.

Ronan Killeen (Belfast)
Trad: Carme Martí Roig